

Vår saksbehandler: Celine Berglie

Vår dato:
06.06.2023

Vår referanse
2023/255

Referat for møte i faglig råd for Salg, service og reiseliv (FRSSR)

Torsdag 01. juni 2023

Kl. 10:00 – 15:00.

Sted: NHO, Middelthuns gate 27, 0368 Oslo

Innkalt	Reprenter
Britt Austad (Vara)	LO - Fagforbundet
Guro Myklestul	Kommunal- og distriktsdepartementet
Henrik Hamborg (leder)	NHO Reiseliv
Jørgen Ellingsen	Forsvaret
Michella Maria Jensen	LO - Fellesforbundet
Per Inge Bergan	Utdanningsforbundet
Solveig Eldegard (AU)	Utdanningsforbundet
Thomas Nordli Andersen	KS – skoleeier
Tor Svarva (til kl. 12.00)	NHO Service og Handel

Fra Utdanningsdirektoratet	
Celine Berglie	Avdeling for rettferdsvederlag og fagopplæring
Erlend Granrud (sak 26 – 29)	DLV, Udir
Victoria Solheimsnes, (sak 26 – 29)	DLV, Udir
Sana Ali, (sak 26 – 29)	DLV, Udir
Forfall:	
Laila M. Berge	Virke
Ashna Usman	Elevorganisasjonen
Gry Strand	Spekter
Maren Svenning	LO - HK i Norge
Terje Mikkelsen	LO – Norsk Arbeidsmandsforbund
Aud Westgaard Hultberg	Skolenes Landsforbund
Birgit L. Kristiansen (nestleder)	LO - Fagforbundet
Line Stebekk	KS-skoleeier
Ståle Botn	YS - Parat

Dagsorden:

25/2023	<p>Godkjenning av innkalling og dagsorden</p> <p>Referat fra møte godkjennes per e-post og publiseres på sryogfagligerad.no i etterkant av rådsmøtet.</p> <p><i>Vedtak: Innkallelse og dagsorden godkjent</i></p>
26/2023	<p>Eksamensordning modulstrukturert opplæring</p> <p>Udir ønsker å undersøke om alle deltakere i modulstrukturert opplæring bør gjennomføre en skriftlig eksamen som utformes med grunnlag i vg3-læreplanen i lærefaget. Erlend Granrud (Udir) orienterte om saken i møtet.</p> <p>Faglig råd ble bedt om å svare på følgende spørsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke fordeler ser dere med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring? 2. Hvilke ulemper ser dere med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring? <p>Rådets vurderinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fordeler: En skriftlig eksamen kan fungere som en kvalitetssikring. Samtidig kan det gi økt anerkjennelse, ved at fagbrev for ungdom og fagbrev for voksne blir mer likestilt. Det kan i tillegg gi et godt og trygghende grunnlag/bekreftelse for den enkelte før en går opp til fag- og svenneprøven. 2. Ulemper: En skriftlig eksamen vil være resurskrevende. Siden det er marginale forskjeller i resultatene på fag- og svenneprøven mellom ordinære lærlinger og de som var med i forsøket med modulstrukturert opplæring, kan det tyde på at en eksamen er unødvendig. I tillegg er det allerede flere vurderingsordninger kandidaten må gjennom (realkompetansevurdering, vurdering etter hver modul og fag- og svenneprøven), og enda en vurdering kan bli en barriere og et hinder for å ta opplæring. <p>Frist for å gi tilbakemelding er 20. juni.</p> <p><i>Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni.</i></p>
27/2023	<p>Modulstrukturert opplæring – vurdering av enkeltmoduler</p> <p>Som del av oppdraget om å modulstrukturere opplæringen skal Udir utvikle vurderings- og dokumentasjonsordninger for modulene. Alle moduler må være godkjent før den voksne kan meldes opp til fag- eller svenneprøven. Det er utredet to alternativer for hvordan enkeltmodulene kan vurderes. Begge har fordeler og ulemper. Det er ønskelig at arbeidslivet vurderer konsekvenser av de to alternativene før man går videre med å skrive ut utkast til forskrift. Erlend Granrud (Udir) orienterte om saken i møtet.</p> <p>Alternativ 1 Sluttvurdering: Hvilke fordeler og ulemper ser dere forbundet med å bruke sluttvurdering for å vurdere enkeltmoduler?</p> <p>Alternativ 2 Underveisvurdering: Hvilke fordeler og ulemper ser dere forbundet med å bruke underveisvurdering for å vurdere enkeltmoduler?</p> <p>Rådets vurderinger:</p> <p><u>Alternativ 1, sluttvurderingsordning:</u> Fordeler ved sluttvurdering er at klageretten styrker kandidaten. I tillegg er en sluttvurdering mer formelt, noe som blant annet</p>

	<p>vil gjøre enkelte forhold lettere, f.eks. ved flytting. Ved en eventuell sluttvurdering bør det gis informasjon om styrker og forbedringspotensialet, og ikke kun godkjent/ikke godkjent (eller tilsvarende ordlyd). Ulemper ved sluttvurdering er at det pålegger bedrifter og faglig leder større ansvar og kompetanse. Dette vil kreve opplæring av faglige ledere. Krav om sluttvurdering vil også kunne føre til at det blir vanskeligere å rekruttere lærebudrifter på grunn av økt ansvar. I tillegg utøves ulikt skjønnet ved en vurdering, noe som kan være uheldig for kandidaten ved at det praktiseres ulikt.</p> <p><u>Alternativ 2, underveisvurderingsordning:</u> En underveisvurderingsordning gir mer verdifull informasjon enn en sluttvurderingsordning. Det åpner også for flere muligheter for vurdering og veiledning. Det er viktig at vurderingen også skjer skriftlig, slik at man kan ta den med seg ved en eventuell flytting eller bytte av bedrift. Rådet mener det er flere fordeler, og mest verdifullt, med en underveisvurdering enn en sluttvurdering.</p> <p>Frist for å gi tilbakemelding er 20. juni.</p> <p>Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni.</p>
28/2023	<p>Innspill til kriterier for valg av ytterlige lærefag som kan modulstruktureres</p> <p>Det gjøres nå et forarbeid hvor det utarbeides noen kriterier som skal ligge til grunn for valg av ytterligere lærefag som egner seg for et modulstrukturert løp. Udir ønsker innspill fra de faglige rådene til hva dere anser som hensiktsmessige kriterier for utvelgelse av lærefag. Victoria Solheimsnes (Udir) orienterte om saken i møtet.</p> <p>Spørsmål til faglige råd: Hvilke kriterier bør ligge til grunn for valg av ytterligere lærefag som egner seg for et modulstrukturert løp?</p> <p>Rådets vurdering: FRSSR mener fagets størrelse, antall voksne som ønsker opplæring i faget og bransjenes behov er gode kriterier i valg av nye læreplaner som skal modulstruktureres. Samtidig stiller FRSSR spørsmål ved hvordan man måler bransjenes behov for fagarbeidere/arbeidskraft. Det kan også være aktuelt å se hvilke bransjer som benytter seg fagbrev på jobb-ordningen. I disse bransjene og fagene er det ikke et like stort behov for en ny opplæringsordning for voksne, og en bør vurdere om en ikke utvider ordningen til å gjelde disse fagene i første omgang. Av læreplaner i SSR kan service- og administrasjonsfaget og sikkerhetsfaget være aktuelle.</p> <p>Frist for å gi tilbakemelding er 20. juni.</p> <p>Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni</p>
29/2023	<p>Læreplaner i modulstrukturert opplæring</p> <p>FRSSR bes om å gi tilbakemelding på modul-navnene og rekkefølge knyttet til modulisert læreplan i salgsfaget. Victoria Solheimsnes (Udir) og Sana Ali (Udir) orienterte om saken i møtet.</p> <p>Spørsmål til rådet: 1. Kommuniserer modul-navnene godt nok innholdet i modulen, og sammenhengen i læreplanen? 2. Hvilke kriterier skal ligge til grunn for å synliggjøre en anbefalt rekkefølge på</p>

	<p>modulene dersom det åpnes for dette? 3. Har dere noen forslag til aktuelle hørings spørsmål?</p> <p>Rådets vurdering: FRSSR mener modulnavnene «lovverk og arbeidsliv» og «service og relasjoner» ikke passer med kompetansemålene i stor nok grad. Begrepet «lovverk» assosieres ofte med juss, noe som er misvisende for faget og kompetansemålene i salgsfaget. Når det gjelder modulnavnet «service og relasjoner» foreslår rådet at «relasjoner» kan byttes ut med «kommunikasjon» eller «kunderelasjoner». Disse begrepene beskriver fagets kompetansemål bedre. De to siste modul-navnene, «markedsføring og salgsprosesser» og «økonomi og bærekraft», mener rådet beskriver kompetansemålene godt. Når det gjelder rekkefølgen på modulene mener rådet at det er fornuftig at det ikke er en fast rekkefølge på modulene. Avhengig av bedrift og kandidatens utvikling kan det være hensiktsmessig å ta moduler ulikt.</p> <p>Frist for å gi tilbakemelding er 20. juni.</p> <p>Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni</p>
30/2023	<p>Endring i strukturen på program for Salg, service og reiseliv Vg2 FRSSR har i rådsmøtene denne våren hatt sak om å slå sammen vg2 linjene til en felles vg2 linje på agendaen (se sak 2/2023, 11/2023 og 17/2023). Arbeidsgruppa som har skrevet utredning til saken leverte i forkant av rådsmøte sitt forslag. Rådet stiller seg bak vurderingene, og ønsker at forslaget sendes til Udir.</p> <p>Saksgangen videre blir følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udir mottar forslaget - Når Udir har mottatt søknaden, blir saken fordelt til en saksbehandler som starter utredningsarbeidet. - Utredningsarbeidet skal normalt ta rundt 3 måneder. Mest sannsynlig vil arbeide ikke starte opp før i august. - Gjennom utredningsarbeidet har Udir behov for stoppunkt i faglige råd for å få innspill på utfordringsbilde, og innspill på mulige alternative tiltak/løsninger på problemet deres. - Når utredningen er ferdig, skal Udirs anbefaling sendes til toppledelsen v/direktør og avdelingsledere. - Når den er godkjent av lederne, vil utredningen sammen med vår anbefaling bli sendt til KD, med FR i kopi <p>I rådsmøte ble det stilt spørsmål om det var mulig å ha en forsøksskole som kunne teste ut forslaget om et felles vg2 løp, og om det var mulig å ha en minihøring der skoler som tilbyr utdanningsprogrammene kan gi innspill. Svar: Å gjøre forsøk er et omfattende arbeid, både i forkant og etterkant av et forsøk. Det krever mye planlegging i forkant, og evaluering i etterkant. En slik prosess vil derfor ta lang tid. Mest sannsynlig vil det ikke være aktuelt i denne saken. Når det gjelder høring, vil dette være formålstjenlig å gjøre. Udir vurderer om dette eventuelt bør gjøres tidlig i utredningen, eller senere i utredningsprosessen.</p> <p>Vedtak: Arbeidsgruppas forslag til endring i strukturen på vg2 SSR sendes til Udir.</p>
31/2023	<p>Analysenotat om gjennomgang av nye lærefag Utdanningsdirektoratet er bedt om å levere et analysenotat om gjennomgang av læreplasser i nye lærefag. I arbeidet med fullføringsreformen og fortløpende endringer i tilbudsstrukturen er det sentralt å følge med på status for rekruttering</p>

	<p>og læreplaner i fag som har gjennomgått endringer eller er helt nyopprettet. For SSR er det ett lærefag som omtales i analysenotatet: Service- og administrasjonsfaget.</p> <p>Spørsmålene til rådene er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Har dere kommentarer til tekstene om deres fag? 2. Samsvarer forventet antall læreplasser med antall søkere og nye kontrakter i faget? 3. Kjenner dere til utviklingstrekk i bransjen som vil påvirke etterspørselen etter fagbrevet? <p>Rådets vurdering: Rådet er usikker på om alle tallene stemmer, og ønsker at dette dobbeltsjekkes. Det anbefales at NIFU-sin rapport 2020:11 «Potensialet for lærlinger i statlige virksomheter» (NIFUrapport2020-11.pdf) også brukes som kilde. Rådet mener at reiselivs-faget bør inngå i analysenotatet, da dette også har gjennomgått endringer.</p> <p>Frist for å sende innspill og kommentarer er fredag 16. juni.</p> <p>Vedtak: Innspill og kommentarer til teksten om service- og administrasjonsfaget sendes til fagansvarlig, celine.berglie@udir.no, innen 14. juni. Fagansvarlig sammenfatter innspillene som godkjennes av AU før det sendes til saksbehandler.</p>
32/2023	<p>Oppdrag om utviklingsredegjørelsene</p> <p>Oppdragsbrevet til utviklingsredegjørelsene er klart og ble sendt ut med sakspapirene. Utviklingsredegjørelsene skal leveres mai 2024, men fristen vil vurderes fortløpende.</p> <p>Første seminar om utviklingsredegjørelsene er 7.- 8. september. Innkallelse har blitt sendt ut i Outlook.</p> <p>I rådsmøte ble medlemmene oppfordret til å begynne tankeprosessen knyttet til arbeidet med utviklingsredegjørelsene. Inne på yrkeskomp.no finner dere SSR sin arbeidsplattform. Her står spørsmål og problemstillinger som skal svares ut i utviklingsredegjørelsene. Hvis medlemmene har tips og anbefalinger til relevant litteratur/rapporter kan disse sendes til carine.gronholz@udir.no, slik at disse kan lastes opp på SSR sin plattform.</p> <p>Vedtak: Oppdragsbrevet til utviklingsredegjørelsene tas til etterretning.</p>
33/2023	<p>Søkere til skole- og læreplass skoleåret 2023-2024 – til diskusjon</p> <p>I forrige rådsmøte så vi på statistikk knyttet til SSR (se sak 21/2023). I rådsmøte 01.06.23 ble statistikken fulgt opp gjennom diskusjon, med særlig fokus på følgende diskusjonsspørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva kan være årsaken til at ikke flere formidles til læreplass? Totalt er det ca. 60% som «forsvinner» fra SSR (slutter/begynner på nytt/tar påbygg) <p>Hensikten med å se på samt diskutere statistikken er å bevisstgjøre oss om status, utviklingstrekk og trender for utdanningsprogrammet.</p>
34/2023	<p>Foreløpig møteplan høst 2023</p> <p>Følgende datoer ble foreslått for rådsmøtene høsten 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tentativt møte 8. september 2023 (avhengig av saksbyrden) – Teams <p>NB! Ny dato (grunnet møtekollisjon med seminar om utviklingsredegjørelsene):</p>

	<p>4. september</p> <ul style="list-style-type: none"> - 21. september 2023 – Fysisk - Tentativt møte 31. oktober (avhengig av saksbyrden) – Teams - 5. desember m/julelunsj – Fysisk <p>Vedtak Foreløpig møteplan for høsten 2023 godkjennes.</p>
35/2023	<p>Orienteringssaker</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Status nye læremidler vg2 salg og reiseliv</u> Vigmstad & Bjørke på prosjektet «Vg2 salg og reiseliv» har levert sluttrapport på midler til å utvikle nytt læremiddel. De har rapportert om at prosjektet er utviklet og sluttført i samsvar med søknaden. Det er mulig å få gratis tilgang til læremidlet ved å sende henvendelse til digitalt@fagbokforlaget.no. - <u>Webinar om modulstrukturert opplæring 18. april</u> Medlemmer som deltok orienterte muntlig i møtet - <u>Seminar om modulstrukturert opplæring 11. mai</u> Medlemmer som deltok orienterte muntlig i møtet - <u>Innspill til profesjonsmeldingen</u> Kunnskapsdepartementet vil legge frem en stortingsmelding om profesjonsutdanninger i høyere utdanning våren 2024. Frist for å gi innspill til meldingen er 15. juni <p>Vedtak Sakene tas til orientering</p>
36/2023	<p>Eventuelt</p> <p>Det ble ytret ønske om at evalueringen av forsøk med modulstrukturert opplæring ble lagt ved referatet: https://ideas2evidence.com/projects/evaluering-av-forsok-med-modulstrukturert-voksenopplaering</p>